

VISITES EDUCATIVES A LA SAGRADA FAMÍLIA

DESCOBRINT EL TEMPLE

Activitat de pre-visita

Grups: batxillerats i cicles formatius de grau mitjà

0. UN PROJECTE INSPIRADOR

La Sagrada Família obre les seves portes a la mirada i al coneixement dels alumnes amb la voluntat de compartir amb ells i elles tota la riquesa cultural que ofereix un dels monuments més emblemàtics de la ciutat de Barcelona.

El programa educatiu proposa l'aprenentatge per descoberta que estimula la curiositat i potencia la interacció amb l'espai, cosa que afavoreix l'experiència vivencial de l'alumne.

A més, d'acord amb els nous temps, s'aposta per la innovació tecnològica i s'ha desenvolupat una aplicació amb els continguts didàctics de la visita. Mitjançant tauletes tàctils, els alumnes faran tot el seguiment de l'activitat.

En definitiva, es pretén que la Sagrada Família esdevingui un cas inspirador pels joves, que sovint tenen grans idees però no saben per on començar a desenvolupar-les o bé els falta la motivació necessària.

En aquest document trobareu la descripció de les dinàmiques proposades tant en la preparació prèvia com durant el recorregut a la Basílica, amb l'objectiu que us sigui d'utilitat i que us engresqui en aquesta oportunitat d'acompanyar als vostres alumnes en el descobriment d'un dels monuments més admirats del món.

1. PREPARANT LA VISITA

Per tal d'aprofitar al màxim l'experiència de descoberta de la Basílica de la Sagrada Família proposem una activitat prèvia a la visita amb els següents **aspectes a treballar**:

- Activar coneixements previs sobre la Sagrada Família.
- Presentar l'arquitecte com a paradigma de l'aprendre a aprendre a través del seu esforç constant, del seu estudi i de la seva experimentació al llarg de la seva trajectòria.
- Focalitzar la descoberta de la Basílica en funció dels continguts curriculars triats pel docent i els interessos de l'alumnat.
- Preparar aspectes organitzatius i logístics de la sortida.

Els **objectius didàctics** d'aquesta activitat són:

- Analitzar la capacitat d'aprenentatge i innovació de Gaudí, a través d'un repàs de la seva obra prèvia, per valorar la Sagrada Família com el projecte de la seva vida.
- Potenciar l'interès i la curiositat per acostar-se a l'obra de la Sagrada Família com a referent cultural universal.

1.1. ACTIVITAT PRÈVIA, PAS A PAS

Material necessari: tantes fitxes com alumnes hagi a l'aula.

Durada aproximada: 50 minuts per a l'activitat i 10 minuts per a l'organització de la visita.

Distribució: totes les activitats es poden fer de forma individual, per parelles o en petits grups, a criteri del docent.

Gaudí, l'aprenent incansable

La proposta didàctica prèvia a la visita se centra en el treball que Gaudí va anar realitzant prèviament i simultània al desenvolupament del projecte de la Sagrada Família. L'objectiu és que l'alumnat descobreixi el seu anhel a la recerca, l'estudi i l'experimentació, per a aconseguir comprovar i aplicar solucions innovadores a la seva obra.

Gaudí, no només va ser capaç de detectar allò que volia aprendre, a partir del que ja sabia, també va acumular el coneixement i el va anar aplicant de forma estratègica al llarg de la seva obra.

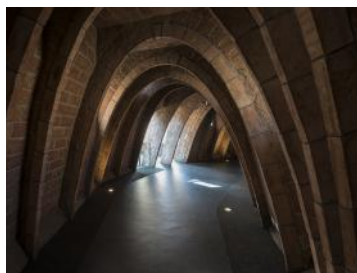
D'aquesta manera, els alumnes s'acostaran al tarannà de l'arquitecte i, alhora, es farà valer la seva competència d'aprendre a aprendre, connectant així amb els seus coneixements previs.

Per aconseguir aquest objectiu els alumnes analitzaran diverses obres de l'artista, i hauran de relacionar-les amb la Sagrada Família.

1ª activitat: se'ls presenten quatre imatges d'obres de Gaudí on havia treballat durant la construcció de la Sagrada Família, convidant-los a identificar-les:

Columnes Park Güell

Golfes Casa Milà

Façana Casa Batlló

Cripta de la Colònia Güell

**DESCOBRINT
EL TEMPLE**

A continuació et mostrem una sèrie d'imatges corresponents a algunes obres considerades Patrimoni Mundial de la UNESCO. En capaç d'identificar-les?

Què tenen en comú aquestes edificis? Quina impressió et causen? N'has vist algun?

_____

_____

_____

Saps què vol dir la frase «original és allò que torna a la simplicitat de les primeres solucions»? Qui la va dir?

_____

_____

_____

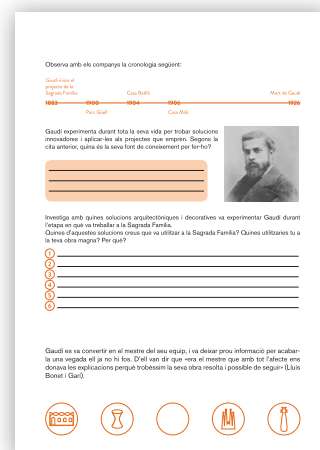
Aproximació al tema des de l'experiència personal: es demana als alumnes que analitzin els monuments en tres fases:

1. Identificació de les 4 obres: Park Güell, Casa Milà, Casa Batlló, Colònia Güell.
2. Posada en comú de l'experiència visitant-los.
3. Impressions que causen les imatges.

2a activitat: es planteja una reflexió entorn de la cita «original és allò que torna a la simplicitat de les primeres solucions». Gaudí troba en la natura creació divina, les formes més perfectes i boniques, i per això vol imitar-la i incorporar-la a la seva obra.

Es pot fer un debat a l'aula sobre què en pensen, de la cita, i investigar-la. Què és per ells original? A quin tipus de solucions ens podem estar referint si parlem d'arquitectura?

Cronologia de l'obra de Gaudí: Tot seguit es presenta la cronologia amb les obres on Gaudí va treballar durant els anys de dedicació a la Sagrada Família.

Gaudí inicia el projecte de la Sagrada Família

Casa Batlló

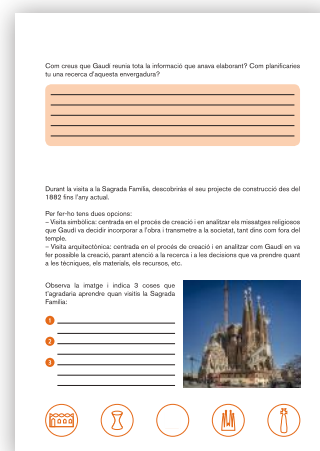
Mort de Gaudí

Finalment, es conclou amb la informació sobre l'experimentació per trobar solucions innovadores i aplicar-les als projectes que emprèn. També es planteja als alumnes que analitzin el significat de la cita relacionat amb la seva font de coneixement a l'hora de projectar.

3a activitat: es planteja una activitat per concretar les solucions arquitectòniques i decoratives amb què va experimentar Gaudí durant l'etapa en què va treballar a la Sagrada Família.

Solucions arquitectòniques de Gaudí: La cripta de la Colònia Güell la podran relacionar amb la cripta de la Sagrada Família, els arcs catenaris de les golfes de la Pedrera amb l'arc catenari, el trencadís i les xemeneies de la façana de la Casa Batlló amb el coronament dels campanars de la Sagrada Família i, finalment, les columnes inclinades del Park Güell amb les columnes arborescents de l'interior de la Sagrada Família i les de la façana de Passió, que també recorden a la sequoia.

Per respondre, els alumnes hauran d'investigar sobre aquestes 4 obres i se'ls demanarà que triïn quines d'aquestes solucions utilitzarien ells a la seva «obra magna». És a dir, se'ls proposa un exercici perquè es posin a la pell de Gaudí, per triar aquells aprenentatges més valuosos de la seva carrera.

Gaudí, l'aprenent que es va convertir en gran mestre

4a activitat: en aquest punt se'ls presenta la figura de Gaudí com a mestre d'un gran equip de deixebles, que van seguir el seu projecte fins el dia d'avui. Per tant, no només serà important la formació que fa a través de la paraula i el treball directe amb els seus coetanis («era el mestre que amb tot l'afecte ens donava les explicacions perquè trobéssim la seva obra resolta i possible de seguir», Lluís Bonet i Gari), sinó que també es destacarà com Gaudí encara ensenya a tot l'equip de la Sagrada Família avui dia, gràcies a la seva capacitat de planificació i de gestió de la informació, ja que els arquitectes actuals es basen en les idees que ens va deixar.

Gaudí i el projecte de la Sagrada Família: En aquest cas, els alumnes han de qüestionar-se com reunia Gaudí tota la informació que anava elaborant i com podrien ells planificar una recerca d'aquesta envergadura. L'objectiu que es persegueix és que s'adonin que la Sagrada Família, a més d'un temple excepcional, patrimoni reconegut i admirat per tot el món, és un projecte que ha requerit (i encara requereix avui dia) una capacitat de recerca, estudi, aprenentatge i gestió com pocs d'altres d'arreu del món.

5a activitat: en aquest punt, es presenta la visita a la Sagrada Família, que podran realitzar des de dues vessants: una de simbòlica i una d'arquitectònica:

-Visita simbòlica: centrada en el procés de creació i en analitzar els missatges religiosos que Gaudí va decidir incorporar a l'obra i transmetre a la societat, tant dins com fora del temple.

-Visita arquitectònica: centrada en el procés de creació i en analitzar com Gaudí en va fer possible la creació, parant atenció a la recerca i les decisions que va prendre quant a les tècniques, els materials, els recursos, etc.

Cloenda de l'activitat: com a conclusió de l'activitat, es plantejarà una reflexió sobre els interessos dels alumnes vers la Sagrada Família, identificant aquells aspectes que els agradaria aprendre durant la visita. Després de l'anàlisi de Gaudí com a paradigma de l'aprendre a aprendre, els alumnes realitzaran el primer pas en qualsevol procés d'aprenentatge: què sé sobre aquest contingut i què vull saber. Així, quan visitin el temple, podran demanar al guia que els acompanyi que els mostri la resposta a les seves preguntes.

Organització de la visita: per tal de poder dur a terme l'activitat de descoberta del temple cal fer 7 grups de 3-5 alumnes, segons el criteri del docent, prèviament a l'activitat de la visita. En cas de ser menys de 21, s'intentarà no fer grups de menys de 3 alumnes, podent-ne organitzar 6.

1.2. PROPOSTES D'AMPLIACIÓ DE L'ACTIVITAT

A continuació es fan diferents suggeriments d'activitats complementàries per ampliar la proposta de treball a l'aula:

- Fer cerques a Internet sobre les 4 imatges seleccionades per introduir-nos a l'obra de Gaudí.

Es recomanen els següents enllaços:

<http://www.sagradafamilia.org/antoni-gaudi/>

<http://whc.unesco.org/en/list/320>

Els alumnes poden investigar també altres obres com Bellesguard, Casa Vicens o el Palau Güell.

- Acostar-se a les principals característiques del Modernisme a Catalunya:

<http://www.rutadelmodernisme.com/>

<http://www.xtec.cat/trobada/modernis/modernis.htm>

- Investigar i reflexionar sobre els visitants que rep la Sagrada Família i quina vinculació té la Sagrada Família amb la ciutat de Barcelona. Per què la ciutat es troba representada pel símbol de la Sagrada Família? Està justificat? Es pot investigar a diferents webs sobre viatges i també consultar notícies publicades a la premsa.

2. DESCRIPCIÓ DE LA DINÀMICA DE LA VISITA

La proposta de l'activitat és convertir la Sagrada Família en un escenari d'aprenentatge capaç de crear **emoció, experiència i coneixement**. Això és possible estimulant els alumnes en la descoberta activa de la Basílica.

Els **objectius generals** de la visita són:

- Valorar l'excepcionalitat de la figura de Gaudí i la seva obra magna com a projecte desenvolupat al llarg del segle XIX, XX i XXI.
- Apreciar la importància de valors i capacitats com ara el treball en equip, la il·lusió i l'actitud positiva, la recerca i la innovació, la constància, la creença i la fe, la creativitat, la planificació o l'aprenentatge al llarg de la vida.

Els **continguts a treballar** són:

- El disseny de l'edifici: alçada, formes, estructura, elements decoratius, etc.
- El procés creatiu de Gaudí: experimentació, observació de la natura, etc.
- Els missatges a transmetre: missatge evangèlic, universalitat, etc.
- La comunicació del seu projecte per a les posteriors generacions.
- Les tècniques, els materials i els recursos previstos per Gaudí.
- L'equip humà implicat al procés.

2.1. ASPECTES TÈCNICS DE LA VISITA

Durada aproximada: una hora i quart.

Distribució: petits grups de treball, d'entre 3 i 5 alumnes.

Material necessari: una tauleta tàctil per a cada grup de 3-5 alumnes que es facilitarà a l'inici de l'activitat.

Recorregut: s'inicia a l'accés de grups del carrer Marina i es realitza el següent recorregut: introducció a Claustre del Roser / façana del Naixement / nau central / façana de la Passió / conclusió a la nau interior de la Basílica de la Sagrada Família.

Paper del docent: durant la visita és imprescindible. El docent ha d'ajudar a la realització de les activitats acompanyant el grup i guiant-lo en la feina d'observació i descoberta.

El nombre de docents recomanat és d'**1 per a cada 15 alumnes**. És a dir, per un grup de 30 alumnes necessitariem 2 adults.

2.2. LA VISITA, PAS A PAS:

- **Fase inicial:** es recull el grup a l'entrada del carrer Marina i es fa la introducció al claustre dels Dolors. Després de la benvinguda, es comença explorant els seus coneixements previs i es presenta l'activitat explicant la dinàmica per equips, el material a utilitzar (audioguies i tauletes tàctils) i compartint l'objectiu general de la visita, tot despertant la curiositat i l'interès de l'alumnat:

Descobrir el projecte de construcció de la Sagrada Família analitzant com transmet Gaudí el missatge que vol explicar, a través dels elements estructurals i de la revisió de les tècniques tradicionals combinades amb la creació de tècniques arquitectòniques revolucionàries.

En aquesta primera fase es farà la primera activitat per situar els aspectes del projecte de Gaudí que descobrirem al llarg de la visita. També s'aprofitarà per compartir els aspectes i les normes necessàries per poder fer la descoberta: treball cooperatiu, cura del material, observació atenta, desplaçaments lliures però limitats pels diferents espais i actitud participativa.

- **Fase de desenvolupament:** l'activitat es planteja com un recorregut per diferents espais destacats de la Basílica (façana del Naixement, museu, façana de la Passió i nau central). A cadascun d'aquests espais es faran diverses parades per treballar els diferents continguts seleccionats, basats en diferents aspectes relacionats amb el procés de disseny i de construcció del temple. Un/a guia/educador-a dinamitzarà el recorregut, però, a més, sobre les tauletes que cada grup gestionarà, s'aniran activant les diverses activitats que permetin fer la descoberta. Cadascuna de les activitats seran presentades i contextualitzades per el/la guia que acompanya els alumnes, que deixarà que el grup faci les hipòtesis necessàries per anar construint els seus aprenentatges. Una vegada realitzades les activitats, la persona que farà de guia aportarà contingut, aclarirà els possibles dubtes i proposarà més reflexions o demanarà les opinions del grup.
- **Fase de síntesi:** al final del recorregut es realitzarà una síntesi de l'experiència viscuda, es recordaran els continguts o informacions descobertes i es farà un tancament de la visita. Per acabar, a mode de conclusió, es proposa un exercici d'introspecció i de reflexió personal realitzant un recorregut lliure pel temple a través del qual podran fotografiar l'element del temple que recull el valor del projecte de la Sagrada Família amb què se sentin més vinculats.

2.3. ALTRES ASPECTES A TENIR EN COMPTE:

- És important que els grups de treball (3-5 alumnes) vinguin organitzats abans de començar l'activitat.
- Es prega puntualitat a l'hora de començar la visita, ja que en cas de començar tard s'haurà de prescindir de la realització d'alguna de les dinàmiques previstes.
- Els alumnes compartiran els materials (tauletes tàctils) per grup i en tot moment n'han de ser responsables i tenir-ne cura.
- Cal animar els alumnes a participar a totes les activitats de manera activa. La visita està dissenyada perquè l'alumne se situï al centre del procés d'ensenyament-aprenentatge.
- En acabar la visita guiada podreu quedar-vos una estona al temple per voltar i fotografiar lliurement aquells detalls que més us interessin.
- La visita didàctica guiada no inclou la pujada a les torres.

NOTES

DESCOBRINT EL TEMPLE

GAUDÍ, L'APRENT INCANSABLE

A continuació et mostrem una sèrie d'imatges corresponents a algunes obres considerades Patrimoni Mundial de la UNESCO. Ets capaç d'identificar-les?

Què tenen en comú aquests edificis? Quina impressió et causen? N'has visitat algun?

Saps què vol dir la frase «original és allò que torna a la simplicitat de les primeres solucions»? Qui la va dir?

Observa amb els companys la cronologia següent:

Gaudí experimenta durant tota la seva vida per trobar solucions innovadores i aplicar-les als projectes que emprèn. Segons la cita anterior, quina és la seva font de coneixement per fer-ho?

Three horizontal lines for writing, contained within a light orange rounded rectangular box.

Investiga amb quines solucions arquitectòniques i decoratives va experimentar Gaudí durant l'etapa en què va treballar a la Sagrada Família.

Quines d'aquestes solucions creus que va utilitzar a la Sagrada Família? Quines utilitzaries tu a la teva obra magna? Per què?

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____

GAUDÍ, L'APRENT QUE ES VA CONVERTIR EN GRAN MESTRE

Gaudí es va convertir en el mestre del seu equip, i va deixar prou informació per acabar-la una vegada ell ja no hi fos. D'ell van dir que «era el mestre que amb tot l'afecte ens donava les explicacions perquè trobéssim la seva obra resolta i possible de seguir» (Lluís Bonet i Gari).

Com creus que Gaudí reunia tota la informació que anava elaborant? Com planificaries tu una recerca d'aquesta envergadura?

VISITA SIMBÒLICA O ARQUITECTÒNICA

Durant la visita a la Sagrada Família, descobriràs el seu projecte de construcció des del 1882 fins l'any actual.

Per fer-ho tens dues opcions:

- Visita simbòlica: centrada en el procés de creació i en analitzar els missatges religiosos que Gaudí va decidir incorporar a l'obra i transmetre a la societat, tant dins com fora del temple.
- Visita arquitectònica: centrada en el procés de creació i en analitzar com Gaudí en va fer possible la creació, parant atenció a la recerca i a les decisions que va prendre quant a les tècniques, els materials, els recursos, etc.

Observa la imatge i indica 3 coses que t'agradaria aprendre quan visitis la Sagrada Família:

1 _____

_____

2 _____

_____

3 _____

_____

